
nen aanschaffen, verkocht hij begin 1865 de Groninger médaille voor f121. Aan Jo, die op dat moment elders logeerde, schreef hij: 'Ik zal er in 't volgend jaar voor jou een zilver theeservies van kopen'.

Post-doc free-lancer

Tussen Kuypers herstel en zijn intrede in Beesd verliepen twee jaren. In het eerste handelde hij glansrijk het theologisch kandidaats, het dito doctoraal, het proponentsexamen en de voorbereiding van zijn promotie af. Na de promotie op 20 september 1862 stortte Kuypers zich op de uitgave van Lasco's *Opera*. Daartoe maakte hij ondermeer een tweede reis naar Emden, waarbij ook andere Oostfriese archieven werden aangedaan. November 1862 kwam het eerste proefvel van de *Opera* van de pers. Alle activiteiten werden bekostigd met de opbrengst van lessen aan minder slimme, maar wel bemiddelde studenten. Preken deed hij amper en preken schrijven nog minder. Toen hij op Goede Vrijdag 1863 in Beesd op proef preekte, was dat zijn tiende beurt in negen maanden. Voor de negen vorige had hij in totaal vier preken geproduceerd. Omdat geen daarvan voor de bijzondere dag in het kerkelijk jaar voldeed, maakte Kuypers aan de hand van Johannes 19: 30b een roerend verhaal over 'De stervende Jezus'. Zelf was hij in die dagen ook geroerd. De lezing van een stichtelijke roman had hem doen inzien hoe vaak hij zich meer door eerezucht had laten meeslepen dan de God te zoeken aan wie hij zich als tienjarige had toegewijd. Toch week zijn zakelijkheid niet. Aan de secretaris van het Utrechtse Historisch Genootschap, waaraan hij had toegezegd een meerdelige bronnenuitgave te zullen verzorgen van alle officiële en private stukken van de Nederlandse vluchtelingengemeenten tot en met 1572, meldde hij dat hij 'tijd en kosten [zou] uitwinnen' als hij op Stille Zaterdag – als hij op terugreis uit Beesd in de Domstad kwam – het contract zou mogen tekenen. Op Palmzondag verheugde hij zich over het gerucht dat O.W.A. graaf van Bylandt, die een beroep van Beesd zou moeten goedkeuren, 'bepaald tegen orthodoxie zou wezen'; dat maakte zijn kansen tegenover een nogal orthodoxe rivaal alleen maar beter. Nu de nood aan de man kwam, wilde de proponent die zich eerder had laten kennen als voorstander van kerkelijke zelfstandigheid en democratie toch wel gebruik maken van het aggregatierecht van de ambachtsheer.

Vrienden

Van de in totaal zes min of meer intieme vrienden die Kuypers tijdens zijn academietijd verwierf, zouden er drie – A.J. Oort, E.C. Jungius en de al genoemde Isaäk Hooykaas – weldra een belangrijke rol spelen bij de verdere ontwikkeling van de moderne